

Przy przyznawaniu świadczeń pomocy społecznej mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeks (Dz.U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.) postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.), ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.)

Świadczenia pomocy społecznej - zgodnie z art. 102 ustawy o pomocy społecznej - przyznaje się na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być udzielona z urzędu. Nie wyrażenie zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego skutkuje odmową świadczeń pomocy z społecznej (art. 107 ust. 4a ustawy o pomocy społecznej). Zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego sprawy wszczęte na wniosek strony są załatwiane bez zbędnej zwłoki (art. 35 § 1 Kpa). Generalną zasadą jest, iż postępowanie wszczyna się na pisemny wniosek osoby zainteresowanej. Istnieją jednak sytuacje szczególnie, dotyczące spraw niecierpiących zwłoki, gdy o konieczności wszczęcia postępowania MOPS informowany jest również przez osoby trzecie, również ustnie (lub drogą telefoniczną). W takich sytuacjach pracownik przyjmujący zgłoszenie sporządza protokół przyjęcia podania (wniosku) wniesionego ustnie. Do wniosku pisemnego osoba ubiegająca się o przyznanie świadczeń pomocy społecznej dołącza dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. Sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie następujących dokumentów:

- 1) dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość;
- 2) skróconego odpisu aktu urodzenia dziecka lub książeczki zdrowia dziecka;
- 3) dokumentów określających status cudzoziemca w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) decyzji właściwego organu w sprawie renty, emerytury, świadczenia przedemerytalnego lub zasiłku przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, uposażenia w stanie spoczynku, renty strukturalnej oraz renty socjalnej;
- 5) orzeczenia komisji do spraw inwalidztwa i zatrudnienia wydanego przed dniem 1 września 1997 r., orzeczenia lekarza orzecznika o niezdolności do pracy, niezdolności do samodzielnej egzystencji, orzeczenia komisji lekarskiej;
- 6) orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności;
- 7) zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, zawierającego informacje o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, kosztów uzyskania przychodu, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe;
- 8) zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego na

podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych), zawierającego informacje o potrąconej zaliczce na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe;

9) zaświadczenia albo oświadczenia o okresie zatrudnienia, w tym o okresach, za które były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne, oraz o okresach nieskładkowych;

10) dowodu otrzymania renty, emerytury, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, uposażenia w stanie spoczynku, renty strukturalnej oraz renty socjalnej;

10a) decyzji o przyznaniu uprawnień kombatanckich, zaświadczenia o uprawnieniach kombatanckich lub legitymacji członka Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej;

11) zaświadczenia urzędu gminy albo oświadczenia o powierzchni gospodarstwa rolnego w hektarach przeliczeniowych;

12) zaświadczenia albo oświadczenia o kontynuowaniu nauki w szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej lub szkole wyższej;

13) decyzji starosty o uznaniu lub odmowie uznania za osobę bezrobotną, utracie statusu osoby bezrobotnej, o przyznaniu, odmowie przyznania, wstrzymaniu, wznowieniu wypłaty oraz utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia szkoleniowego, stypendium, dodatku aktywizacyjnego albo oświadczenia o pozostawaniu w ewidencji bezrobotnych lub poszukujących pracy;

14) decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o ustaleniu kapitału początkowego;

15) zaświadczenia albo oświadczenia o zobowiązaniu do opłacania składki na ubezpieczenie społeczne rolników;

15a) dowodu opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne rolników;

15b) dowodu opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą;

16) zaświadczenia albo oświadczenia o zadeklarowanej podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą;

17) zaświadczenia, o których mowa w art. 8 ust. 7 i 8;

18) zaświadczenia albo oświadczenia o uzyskaniu dochodu, o którym mowa w art. 8 ust. 11 i 12;

19) decyzji organów przyznających świadczenia pieniężne;

20) oświadczenia o stanie majątkowym;

21) prawomocnego orzeczenia sądu o pozbawieniu władzy rodzicielskiej albo o skazaniu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego popełnione na szkodę osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, jej zstępnego, małoletniego lub pełnoletniego nieporadnego ze

względu na wiek, stan psychiczny lub fizyczny, jej rodzeństwa lub rodzica.

Stosownie do art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej podstawą do wydania decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia jest wywiad środowiskowy (rodzinny). Wywiad środowiskowy przeprowadza pracownik socjalny. Szczegółowo kwestie dotyczące przeprowadzania wywiadu środowiskowego określa Rozporządzenie MPiPS z dnia 8 kwietnia 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 893) w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Zgodnie z przepisami Rozporządzenia wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu, w dniach roboczych, w godzinach pracy podmiotu uprawnionego, albo w innym terminie uzgodnionym z osobą lub rodziną, za zgodą kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej. Wywiad jest narzędziem służącym sprawdzeniu, w jakich warunkach życiowych osoba ubiegająca się o świadczenia z pomocy społecznej funkcjonuje. Wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia. W sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji wywiad przeprowadza się niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych.

Wywiad przeprowadza się na kwestionariuszu, którego wzór określa załącznik nr 1 do rozporządzenia. Wzór oświadczenia przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego w postaci elektronicznej jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia. Osoba ubiegająca się o pomoc potwierdza własnoręcznym podpisem, iż dane zawarte w wywiadzie są zgodne z prawdą. W trakcie wywiadu ustala się sytuację osobistą, rodzinną i dochodową osób i rodzin. Na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego pracownik socjalny dokonuje analizy i oceny sytuacji danej osoby i formułuje wnioski z niej wynikające, stanowiące podstawę przyznania pomocy. Po sprawdzeniu wywiadu pod względem merytorycznym i formalnym przez kierownika sekcji zostaje on przekazany do sekcji realizacji świadczeń, gdzie informacje o osobie ubiegającej się o pomoc są wprowadzane do komputerowej bazy danych oraz przygotowywany jest projekt decyzji administracyjnej. Decyzje są wydawane w formie pisemnej przez osoby upoważnione przez Prezydenta Miasta Kalisza. Do postępowania w sprawie świadczeń pomocy społecznej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego wszelkie sprawy załatwiane są niezwłocznie, nie później niż w ciągu miesiąca a sprawach szczególnie skomplikowanych nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. O każdym przypadku niezakończonym sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

W decyzji określone są: forma pomocy, kwota udzielonej pomocy, termin realizacji, sposób realizacji (kasa, przekaz pocztowy, przelew). W zdecydowanej większości decyzje są odbierane bezpośrednio w siedzibie Ośrodka, a tylko nieliczne są doręczane drogą pocztową za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.